

**Magiczny
Kraków**

Bieg o szablę Kapitana Stawarza 2026

2026-09-28

W 108. rocznicę wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej odbędzie się bieg sztafetowy o szablę kpt. Antoniego Stawarza. W tym roku do udziału w wydarzeniu zostały zaproszone sztafety wszystkich krakowskich samodzielnych samorządowych liceów ogólnokształcących.

Wydarzenie odbędzie się we wtorek, 27 października, o godz. 11.30 na stadionie Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Kraków „Zachód”, przy pl. Na Groblach 23.

W reprezentacji każdego z liceów weźmie udział sztafeta w składzie dwóch dziewcząt i dwóch chłopców. Każdy z uczestników sztafety ma do pokonania dwa okrążenia bieżni (2x300 m).

Najlepsza drużyna otrzyma główne trofeum ufundowane przez Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa - szablę kpt. Antoniego Stawarza oraz nagrody indywidualne - ufundowane przez Prezydenta Miasta Krakowa. Drużyny, które zajmą drugie i trzecie miejsce otrzymają puchar.

Zgłoszenia do biegu są przyjmowane do 20 października na adres sekretariat@mos-zachod.pl. W załączeniu [regulamin biegu](#).

Rys historyczny

I wojna światowa zakończyła się w Krakowie 31 października 1918 r. Tego dnia Kraków przestał być częścią habsburskiej monarchii i stał się częścią niepodległej Polski - państwa, które oficjalnie miało powstać dopiero 11 listopada 1918 r. W październiku mieszkańcy Krakowa postanowili wziąć sprawy w swoje ręce. Polscy posłowie do austriackiego parlamentu oraz austriaccy oficerowie polskiej narodowości doprowadzili do pokojowego przejęcia władzy. W Krakowie symboliczny wymiar miało przejęcie przez polskich żołnierzy - ubranych jeszcze w austriackie mundury - odwachu pod Wieżą Ratuszową. Budynek został przejęty przez Polaków, powieszono polskie flagi. Miasto zostało przejęte bezkrwawo. Dzięki determinacji i błyskawicznemu tempu działań Kraków odzyskał niepodległość dużo wcześniej niż inne miasta. Dla uczczenia tego wydarzenia co roku dokonywana jest symboliczna zmiana warty i organizowany jest bieg sztafetowy, w którym bierze udział młodzież z krakowskich liceów.

Antoni Stawarz, inicjator akcji oswobodzenia Krakowa był żołnierzem, kapitanem Wojska Polskiego, w czasach I wojny światowej porucznikiem armii austro-węgierskiej. W 1918 r. stworzył w wojsku organizację spiskową. 30 października żołnierze pod jego dowództwem opanowali dworzec kolejowy w Płaszowie. Dzień po powstaniu kapitan Stawarz z żołnierzami zajął austriackie koszary w Podgórzu, a następnie cały Kraków. Do wojska tłumnie przyłączali się mieszkańcy miasta, wśród nich liczni gimnazjaliści i studenci. Po wojnie Antoni Stawarz awansował do stopnia kapitana, służył w 57. Pułku Piechoty w Tarnowie. W 1935 r. rozpoczął pracę w krakowskim magistracie. W czasie II wojny światowej był członkiem Armii Krajowej. Zmarł w 1955 r., spoczywa na cmentarzu Rakowickim. Jego

imię nosi jedna z uliczek na krakowskim Podgórzu.

Porucznik **Ludwik Iwaszko** - drugi, obok Stawarza, wielki bohater tamtych dni prowadził jeden z oddziałów, który przejął wszystkie obiekty wojskowe w Krakowie. Tuż po wydarzeniach krakowskich, 2 listopada 1918 r. por. Ludwik Iwaszko wyruszył na odsiecz Lwowa, gdzie walczył aż do wyparcia Ukraińców z Galicji. W 1920 r. brał udział w wojnie z bolszewikami w armii gen. Kazimierza Sosnkowskiego. Uczestniczył w I, II i III Powstaniu Śląskim. W sierpniu 1939 r. wyruszył na wojnę z Niemcami. W 1945 r. został aresztowany przez Gestapo i wysłany do oflagu Luckenwalde. Po wyzwoleniu wrócił do Polski. Po odmowie współpracy ze służbami Informacji Wojskowej, w 1946 r. został zmuszony do odejścia z wojska. Wkrótce Ludwik Iwaszko i jego rodzina zostali poddani szykanom oraz pozbawieni majątku. Do końca życia pozostał wierny ideałom polskiego oficera. Posiadał wiele odznaczeń wojskowych, szczególnym uczuciem darzył „Krzyż Wyzwolenia Krakowa 31 października 1918”, którego miniaturkę nosił aż do śmierci. Zmarł 22 czerwca 1975 r. i został pochowany na cmentarzu Bródnowskim w Warszawie.

opracowała Joanna Dubiel